

POLOČAS NAJÁD

Evžen Vítkovský

POLOČAS NAJÁD

PRAHA 2015

Veškeré situace i postavy jsou zcela neskutečné

@ Evžen Vítkovský, 2015
ISBN 978-80-254-3984-5

Perokresby Ivana Čapková

Součástí obálky je ilustrace Artuše Scheinera z roku 1928

Během svého působení v manželské poradně dospěl docent k závěru, že podstatnější než společné zájmy či osobní vlastnosti je pro párové soužití srovnatelná úroveň libida.

Toman s ním souhlasil a navrhl pět stupňů, jako ve škole:

- 1 Nemůže bez toho být
- 2 Má to ráda
- 3 Dá si říci
- 4 Nemá to ráda, ale dá si říci
- 5 Nemá to ráda a nedá si říci

„Aby si dva rozuměli, nemusí být vysoko, ale blízko, nejvýš tak jeden stupeň od sebe,“ tvrdil psychoterapeut. „Jenže většina mužů jsou jedničky a dvojky a většina žen trojky až pětky.“

„S pětkou jsem se ještě nesetkal,“ zpochybňoval názor odborníka trpělivější Toman.

„Taková čtyřka,“ pokračoval docent, „si nedokáže představit posedlost vášnivého muže, který zas neuvěří, že si některé ženy opravdu raději povídají.“

Práce s dospělými byla zajímavější než dětská psychiatrie, s níž začínal. Ano, byl napaden feministkou, jejíhož partnera vyléčil ze zbabělosti, a znejistělým manželkám už neradil: „Dejte muži svobodu a čekejte, jestli se vrátí.“ Ale už ho v ordinaci nekopali pod stolem nevychovaní spratci zralí pro polepšovnu.

Jako většina otců, náhodných i svolných, však děti všem svobodným doporučoval: „Nevíš, oč přicházíš! A je to čím dál lepší...“

„Vím, že jsem jako kůl v plotě a občas o nich přemýšlím,“ mlžil Toman, který znal děti jen z dětství.

„Kdybys o ně opravdu stál, ještě je můžeš mít!“

„Ale už ne každý den,“ povzdechl bezdětek a rychle opouštěl horkou půdu otcovství: „Pro mexické peony z velkých rodin jsou hlavní dobré placky a kohoutí zápasy...“

„A žhavé seňority!“ chytil se docent.

Toman potřásl hlavou. „Když nabídka převyšuje poptávku, hodnota zboží klesá.“ Přebytky svých posledních let už také příliš nevnímal. Šťastlivcům bez starostí stačí rychlý vůz a široká postel.

... Hlad je horší než samota, vybavil si krušné začátky v emigraci, když opustil příliš brzy jistotu zaměstnání a zkoušel prorazit na vlastní pěst. „Trocha bídy nikdy nikomu neuškodila. Strádání by mělo být v mládí přímo povinné!“ prohlásil s přesvědčením.

„To vykládej dětem!“ Zatímco lékaři inkasovali od vystrašených pacientů zálohy před rutinními žlučníky a doplatky při tahání stehů, za záchranu manželství dostával psychoterapeut jen pohlednice z exotických dovolených se dvěma nečitelnými podpisy.

Pro vyživované matky a mládátka byl jeho příjem trvalým zklamáním. A ke všemu teď v sobě nejstarší syn objevil umělecké nadání!

Toman kamarádovi odchod do soukromé praxe rozmlouval: „Na rozdíl od nejistých Američanů mají naši lidé ve všem jasno a nepotřebují se svěřovat za peníze nějakým hlupákům s diplomy. A pro mladé umělce je nouze tou nejlepší motivací.“ Představoval si chudobu, jak má být; hladovou a studenou, ale čistou.

Obytná kuchyně voněla připravovaným jídlem. Inženýr vařil v racionálních týdenních cyklech, pro zvířata i pro lidi, na čtyřech plotýnkách současně. Naplátkovaná kýta ve velkém hrnci lehké omáčky končovala po šesti dnech nápaditých obměn o víkendu jako tmavá sedlina, kterou po naředění červeným vínem prezentoval natěšeným hostům jako „provensálskou specialitu“.

Čas od času dostávaly atypické pokrmy romantické názvy a byly i flambovány. Po večeři zval starý mládenec návštěvnice k prohlídce svých sbírek, ale o své nejcennější kolekci se potenciálním novým exponátům nezmiňoval.

K porozumění celého světa a poloviny lidstva mu stačil Newtonův mechanický model všehomíra a druhý zákon termodynamiky. Entropie teď vítězila i nad trojicí kuřat, která dopékal najednou.

Věděl, že musí zůstat na nohou, aby v pohodlí ušáku neodletěl zase bůhvíkam. „Čím krásněji se zamyslíme, tím rychleji nám mizí čas,“ postěžoval si. „Další z nevýhod myšlení.“

Dušežpytec, jehož konzultace ubíhaly nudně pomalu, věřil, že bohatí tráví čas ve stálých radovánkách. „Kdybych já měl prachy...“ povzdechl.

„Člověk může být sám sebou, má-li buď spoustu peněz, nebo žádné,“ utěšoval ho zámožný navrátilce. „Nejlepší věci jsou stále skoro zadarmo. ... Pamatuješ tu missku?“

„Tu s ramínky na mašličky?“ oživil docent. Psychicky labilní stříbrná Miss, předurčená vzhledem k bezpracnému životu, zkřížila jeho profesní a nakrátko i osobní dráhu. „Krása je kapitál, který se musí investovat a přesouvat.“

... Některé ženy vzbuzují silnější pocity, než jakých jsou samy schopny a jako drahé kabriolety ve výkladních skříních autosalonů přitahují nejvíce chudáky, kteří nemají ani na provoz, přemítal Toman, kterého nezralé ovoce nelákalo. Jak se ukázalo, šlo o kombinaci dokonalé formy a až dojemně asexuální podstaty.

„U krásných žen nižší vzrušivost nevadí, pokud jim to nevadí,“ tvrdil docent. Nakonec ho zachránila chudoba.

„Mohla by vám dělat v předmanželské poradně *stacionární* učební pomůcku,“ poznamenal inženýr.

„V předmanželské? Jsme opravná – ne rozmluvná! Průměrný počet dní trvání vztahu klesá i tak, o úbytku nemluvnat nemluvě!“

„Plodnost ubývá od těch dob, co byly zavedeny tramvaje s vytápěnými sedátký,“ předhodil Toman terapeutovi další znepokojivý postřeh a vrátil se v duchu k ledové královně, která nahrazovala nedostatek vášně učenlivou horlivostí.

Předstírat vzrušivost je pro ženu snadnější než předstírat nevzrušivost pro muže; nejhezčí je ale stejně to svlékání.

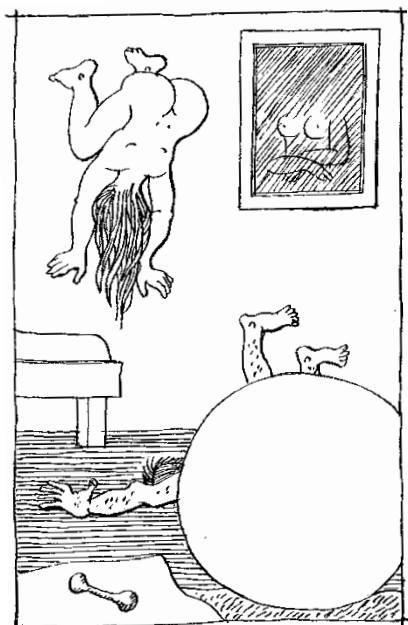
... Co dělat, není tak důležité, jako čemu se vyhnout. A některé věci je lépe nedělat vůbec, jako třeba zrovna milování bez citů, abychom tomu nakonec nepropadli. Systém včasného varování, vyladěný na slova jako *spolu, napřesrok a naše*, mu nebránil v nových známostech, jen v lásce bez záložního padáku.

„Kde je jí konec, krasavici...“ roztesknil se docent.

„Dostala korunku a chtěla *cestovat a poznávat nové lidi*...“ otrásl se Toman. „Jen práce dává osobám bez pevné vůle a bohatého vnitřního života jakýsi řád. A nemusejí ani dělat nic užitečného, stačí, že se účastní.“

„Užitečné činnosti nejsou jen ve výrobě!“ hájil psychiatr, který svým mírným založením inklinoval spíše k psychologii, sektor nehmamatelných služeb. Pochybnosti, které míval o své vlastní užitečnosti, kompenzoval vědomím, že *myslicí mají vždy více pochybností než nemyslicí*.

„Živností, založeným na přitakávání, prospívá praxe v manželství,“ usoudil inženýr. „Tento stav by měl být pro psychoterapeuty povinný jako pro faráře celibát.“

Dávno prošlé lásky, které se mu ještě po letech svěřovaly se svými psychosexuálními problémy, také nestály o praktické rady. Očekávaly účast, přizvukování na správných místech a přehnané lichotky.

Když je na osobní lince důvěry trpělivě povzbuzoval pobrukováním, bezděčně přitom skicoval.

Automatické kresby potvrzovaly, že duše přebývá níž, než se soudí, až někde dole pod gumičkou.

„Profesionál musí zkoumat i méně zábavné stránky problémů,“ nařkl ho teď docent. „Ty bys ovšem vstupoval do pikantnějších případů osobně...“

„Psychoanalytik by to měl mít přímo v popisu práce! Jak můžete někoho poznat jen z toho, co o sobě

navykládá? Očekávat racionalitu od žen je jako očekávat od motýlů, že budou létat rovně!“

Milování jen pro potěšení z pohybu zažil kdysi s přímočarou sportovkyní na propocené žíněnce, a víckrát to už nezkoušel. Menší miče ho uspokojovaly kulatostí, ale na velké zanevřel po ponižujícím pokusu o „zajímavé“ spojení inspirované časopisem pro ženy bez vlastních nápadů. „Láska by měla mít umělecký rozměr, *souznění*,“ prohlásil. „Proto si gigolové montují do poklopců miniaturní hrací strojky,“ přidal. Zkontroloval pečinky a pro jistotu už u pernaté zůstal:

„Slípky neví, že neví. Mají v oku zcela prázdnou i zcela jasno. Kohout ten zvažuje, kam skočit dřív. ... Ale netouží být pánem světa. Stačí mu to jeho smetišť – jako mně.“

Dávno už pochopil, že důležitější, než co mít, je co nemít, čeho se oprostít. Ale čím více žil ve své hlavě, tím častěji byl vyhledáván a jeho milostný život vzkvétal, jako by schopnostem bavit a milovat prospívala častá samota, a myšlenkám a emocím zahálka.

... Až na stará kolena jsem se chytil, přemítal s údivem v upřímných minutách usínání a probouzení, kdy s pocitem uspokojení, špatného svědomí i pokory počítal své ovečky poslední dekády.

... Cítím lásku, i když se právě nemiluji, na rozdíl od většiny, která ji neprožívá ani v nejtěsnějším spojení.

... Jak krásné je „najít se“ ve středním věku – a jak krátký je najednou život, který nám teprve začíná!

Docent věřil, že zájem opačného pohlaví o postarší nevýrazné typy vyplývá z pravěké touhy žen po zabezpečení a třpytivých cetkách. Spustil obehnané výčitky otců a ospravedlňoval své oběti a ústrky: „Nic po tobě nezbude. Taková jalová existence!“

Zdůraznil i důležitost zachování rodu a potěšení, o kterém svobodní nemají ani ponětí.

Když mu došla slova, tiše zavyl.

„A co evoluce?“ napověděl mu ještě bezdětek, který doufal, že po něm na světě zbudou alespoň nějaké veselé paměťové stopy.

„Nejúspěšnější je údajně sameček, který se co nejčastěji rozmnoží,“ pokračoval docent. „Ale za každého, kdo nesplní své biologické poslání, se musí obětovat někdo jiný vícekrát!“

„Asi bych měl toho chudáka najít a něco mu dát,“ napadlo Tomana, který včas pochopil, že úspěšnější jsou ti, kteří se příliš často nemnoží, nebo už u toho nejsou.

„Suchá haluz!“ politoval ho ještě patriarcha.

„Kdyby produkty tvého neplánovaného rodičovství nebyly tak slovansky nesvorné, zbavily tě už dávno i střechy nad hlavou.“

„Ty už k nám nepatříš? Jsi snad něco lepšího?“

„Někdy ještě cítím podivná temná nutkání, ale v cizině se člověk naučí ty národní pudy potlačovat

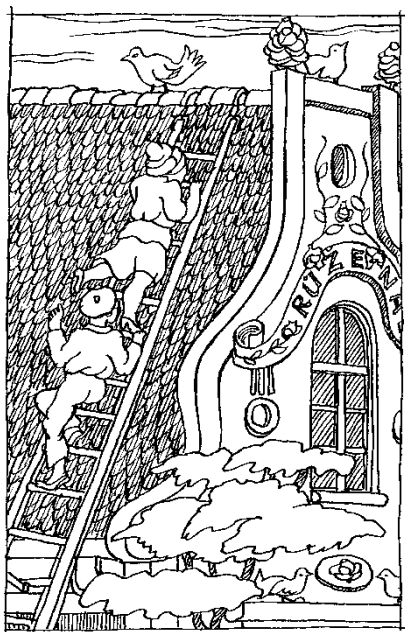
„To nejsou pudy, to jsou předávané memy,“ opravil ho terapeut, který patřil také k odpůrcům tělesných trestů. Svě potomky vychovával povzbuzováním a pochvalami, a teď už bylo pozdě...

Navzdory svým čtyřem rozvodům, nebo snad díky nim, byla *Manželská poradna*, kterou vedl, vyhledávána a mnohým dvojicím samotné čekání na konzultace umožnilo překlenout nejhorší období.

Jeho nápady odváděly pozornost klientů od osobních problémů a byly celkem neškodné. Jen když se sám potýkal s depresemi, neuhlídal někdy své sklony k absurditě.

Párům, které si odpírali přízeň, aby vyhladověli své protějšky ke kapitulaci, nebo se naopak uprostřed krize rozhodovali počít dítě, aby je „stmelilo“, doporučoval, aby spali chodidly k hlavě, pořádali česnekové dýchánky, nebo si vyměňovali prádlo a vnesli tak do uondaného svazku vzrušení a čerstvý vítr.

„Nemusejí se milovat,“ říkával. „Jen když se nezabijí, než jim bude všechno jedno.“

Po vyčerpávající práci docent rád navštěvoval starého spolužáka, s nímž byla dobrá zábava a kde se zdarma dosyta najedl.

Návratem do vlasti uzavřel Toman kruh svého putování, opět v domě po rodičích. Vila *Růžena* nesla ještě stopy babiččina jména z epochy, kdy muži zdobili průčelí jmény svých manželek, ale nemovitosti na ně z rozhodnutí soudu nepřeváděli.

Budovu, ve které sídlila čtyřicet let mateřská školka, uvedl do původního stavu; pouze v jedné z koupelen nechal miniaturní sanitární vybavení. Tam posílal nové naděje a sledoval, jak si poradí. V dalším vylučovacím kole je zval na dlouhý žebřík:

„Vylezeme si na střechu, shora je krásný výhled!“

Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše – odvracely se od příkrého hřebenu ženy, jež by si rády polepšily, ale ne za takovou cenu, a napříště vyhledávaly přízemnější známosti s předvídatelnějšími vyhlídkami.

Když z odstupu pozoroval sám sebe, došel k technicky čistému závěru:

Jsem nepravděpodobný, ale možný.

Náhled a racionalita mu nebránily v hříčkách, které vymýšlel, rozvíjel a ctil. Jen litoval, že na rozdíl od většiny žen, nezažil nic nadpřirozeného.

... Jen náznak zázraku, a vše by bylo jasné!

Dvojjediný sex nabízel alternativu nesmrtelnosti pouze náhodné polovině buněk, a nejistý převod do další generace za cenu tří set měsíčních splátek bez záruk kvality, praktického inženýra nelákal.

V otázkách posmrtného života však neměl žádné předsudky a živě se zajímal o vše, co různé víry nabízely.

Docent existenci duše připouštěl.

„I u žen?“

„Jen u žen.“

„Jsi teoretik lidských selhání, který po četných pokusech na sobě a dalších nevinných obětech zatrpkl.“

„Po každém rozvodu jsem o něco lepší manžel, jako je řidič autobusu lepší po každé těžké nehodě!“ bránil se psychoterapeut.

Kamarádovi z dětství vděčil Toman za první zmatené objasnění pohlavní různosti pomocí ilustrovaných učebnic jeho starší sestry, i za vysvětlení, odkud a kudy ta maličká přicházejí a jak zařídit, aby tam zůstala.

Z kapesného si v páté třídě ušetřili na Helču, aby jim všechno ukázala, *jen co napočítá do tří*. Zadní strana byla „sprostější“, a tedy i dražší.

Očekávali více, ale nebyly to úplně vyhozené peníze, stejně jako pozdější investice do litrovky nejlacinějšího vína.

Nedůvěra k placeným institucím a uměle navozovaným stavům (spolu s vrozenou spořivostí) od těch dob ochraňovaly světoběžníka jako očkovaní, takže nikdy neskončil pod červenou lucernou ani na záchytce.

... Koho by napadlo, že bude na naší škole jednou ředitelkou! vzpomínal Toman s potěšením na Helenku „raz dva tři“.

Chystal se ji navštívit, ale pokaždé mu v tom cosi zabránilo.

Vybavil si nabírané modré dívčí spartakiádní kalhotky s bezpečnostními gumičkami kolem stehů. A ta hrotitá trička! Už tenkrát jsem měl rozvinutější představivost než ostatní a pod přemírou dojmů, jediný z tisíců na Strahově, vypadl z rytmu a stal se kazem na poli slávy.

I jako emigrant odolal tlakům módy a nechal si posílat červené trenky. Těsné slipy, které v cizině dostával od svých milých hned po prvním sblížení, používal na mytí vany, když očekával jiné milé.

Kultivovaný a vědomě stylizovaný do epochy, v níž románoví hrdinové ještě ztělesňovali své tradiční role, nabízel lásku s plným nasazením a než zevšedněla, zdvořile vybledal.

Do žen, které miloval, se hroužil celou bytostí, zvládal dramatické pauzy, stupňování k fortissimu i úlevy do pianissima, a když se někdy stal nástrojem nějaké opravdu nadané umělkyně, a ona jeho, vstupovalo do nich cosi jako hudba sfér a polosfér.

Z lásky k lásce zůstával i v moderním světě sebestředných humanoidů tvárný, a byl schopen tak silné empatie, že se dočasně převtěloval třeba i v ideálního muže Nového věku z nejobdivnějších představ feministek.

Šířil vlny pohody, na nichž se ženy vznášely spokojené samy se sebou, a neváhal sestoupit na úroveň svého okolí. Nepoučoval, ale udivoval.

Rusé dcery Albionu, které nechtěly urazit národní citění kontinentálního exota, schopného vyšších forem zábavy než místní peciválové a příznivci kolektivních sportů, nakonec akceptovaly i jeho plandavé prádlo. Když zvládněly, klopily oči a šeptaly: „Zhasni, je to tak romantičtější...“

Dokázal nalézt klíč k většině ženských srdcí – ne jako podvodník, pro něhož je vybroušený akt univerzálním pakličem, ale jako nadšený sběratel, který má ve svém depozitáři zkušeností pravý klíč pro každou

dítku. Ohotně dával víc než dostával, a když se vztah vyčerpal, bral na sebe dobrovolně břemeno důvodů k rozchodu...

„Měl by sis někoho zjednat. – Na úklid!“ vytrhl Toman ze zasnění hlas kamaráda, který věřil, že pořádku-milovnost patří k základním ženským ctnostem a ve svých čtyřech manželstvích měl jen smůlu.

Jeho poslední choť požadovala pouze, aby jí „pomáhal“, což bylo velké zlepšení oproti předchozím, které očekávaly, že udělá všechno. Kdykoli však ponořila ruku do dřezu, něco jí zavadilo o prst, a nakonec zase zůstalo nádobí na něm.

Jako psycholog věděl, že nejčistotnější jsou ženy, které se k úklidu uchylují z pocitu nejistoty – byl však přitahován právě opačnými typy.

„Nesnáším kvílení vysavače!“ bránil se Toman.

Ženy dělil na ty, které se nad špinavým umyvadlem jen pohoršují, na ty, které ho za velkých proslovů umyjí, a na ty, které udržují funkční prostředí bez řeči, jako on.

Když navštívil nějakou šmudlu, dýchl jí na zrcadlo a vyleštil sklo rukávem, doufaje, že se zamyslí.

„Nejenže sám nic neděláš. Vadí ti, když někdo jiný poblíž pracuje!“ pokračoval zatím docent ve svých výtkách.

„Zdánlivá nečinnost je živnou půdou nápadů a zahálka pracovní proces, probíhající uvnitř.

Kdo udržuje pořádek, najde co hledá, ale nic jiného. A také nechci hafíkům

erodovat biotop,“ dodal Toman, který usiloval o stav, kdy síly pořádku a rozkladu jsou v rovnováze.

Když mu hadici vysavače ucpala zátka od šampaňského, vzal to jako znamení shůry.

„Zorganizuji život ženě, která mi zorganizuje domácnost!“

... Kolik by se jich asi přihlásilo? Ale za trochu dobré konverzace bych se snad i oženil!

S ubrusy neměl problémy od té doby, co si dovezl sadu „pro staré mládence“ z Nového Yorku – s ozdobně vetkanými skvrnami v odstínech hořčice, kečupu a míchaných vajíček. V zimě spal v tepláčkách a v létě bez, a když něco nemohl najít, koupil si to znova.

„Chodiš jak hastroš!“ pokračoval v konstruktivní kritice jeho pečlivě ustrojený přítel.

Na rozdíl od nově přichozích, kteří oslní prvním dojmem a pak už jen odečítají, Toman vítal modelovou situací *prince chudase v převleku*, vítězícího postupně, vlastní podstatou.

Přílišná péče o zjev mužům nesluší.

Když v červnu navlékl na zkřížené latě pár svých přebytečných svršků a strašáka upevnil do koruny třešně, aby plašil špačky, sousedé ho zdravili.

„Ty tak chodiš schválně!“ vybavil si docent černobílý film, ve kterém snátkový podvodník lovil oběti na záměrné toaletní defekty.

Pár chybějících knoflíků na drahém obleku, a dámě bylo hned jasné, jak zoufale ji potřebuje.

„Vím o jediném pánském sluhovi, kterého bych snad snesl.“

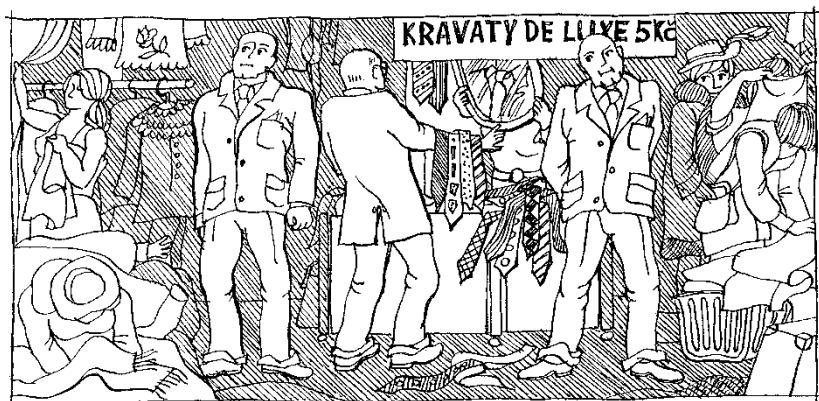
Když počasí nepřálo houbám, cpročesával secondhandy, kde bylo potěšení z nálezů podobné a nebezpečí otravy nižší.

V lese, kam chodíval spíše na nápady, také nevidal tolik žen, pobíhajících v nákupním transu jen ve spodním prádle.

„Co když tě někdo pozná u decimálky?“ pohoršoval se docent, který trpěl neurotickým perfekcionismem a posiloval si důstojnost učebnicově; občasnými dražšími nákupy.

Když před časem naplnil balónek těkavými výpary a přišel o řidičský průkaz (přestože hlídce připomněl, že alkohol býval v počátcích motorismu považován při nehodách za polehčující okolnost), prodal vůz a za část výnosu, utajenou rozšířené rodině, si nechal ušít oblek z kvalitního sukna.

Známý salon nešetřil úsilím a po mnoha zkouškách dodal výrobek, který perfektně padl, ale při první příležitosti se v nejméně vhodné chvíli rozpadl v důsledku úspor firmy na kvalitě nití.

„I lepší lidé dnes nakupují z druhé ruky,“ tvrdil Toman. „Nevěřil bys, koho jsem zahlédl u kontejneru kravat za bůra. Sekáče jsou demokratickým rájem bohatých i chudých, pokud jejich ego není XXL. Muž, který tam nalezne co potřebuje, aniž by mu to ubralo na sebevědomí, těžko pochopí ženu, která cítí potřebu roztočit měsíční plat v drahém butiku. Soužití je hledání společných jmenovatelů,“ uzavřel přednášku.

„Často se ovšem setkají dvě prvočísla,“ povzdechl odborný poradce, poslední šťace před rozvodem.

„Ženě přece stačí vycítit, po čem chlap touží – a dělat drahoty.“

„A muži vycítit, co je důležité pro ni a dělat, že o tom přemýšlí,“ mávl docent rukou. „Nejhorší je v manželství pocit doživotí. Představa, že si budou překážet v koupelně ještě příštích třicet let! Utrpení z očekávaného utrpení. Nuda a jednotvárnost. Nejdřív můžeme dokončovat věty, pak už víme i kdy promluví.“

Byl rád, že se kamarád vrátil do staré vlasti a že se znovu sehráli v epoše, degradující přátelství na pouhou dohodu o zdvořilosti a sdílení společných vzpomínek. „Opravdový přítel ti pomůže zakopat něco těžkého v noci v lese a neptá se, co v tom pytlí je,“ vyjádřil mužskou solidaritu Toman o posledních Vánocích.

Tehdy docent ve sváteční nudě vytvaroval z bramborového salátu bustu své manželky, zapíchl do ní vidličku a zapříčinil jí prudkou bolest hlavy. U soudu tvrdila, že jí způsobuje i žlučnickové záchvaty a pihy.

„Žiješ plněji než my, emocionální kočovníci,“ prohodil Toman.

Docent zbrunátněl: „Šťastlivci, kterému nic nechybí ani nepřebývá, což je důležitější, musí proces zbavující muže důstojnosti a majetku připadat jako zajímavá fraška. Nám ale zůstává naděje, že se štěstí obrátí.

Co tebe ještě může překvapit? Zaběhne se ti pes, udá tě soused, že nemá známku, ukradnou ti puklice.

Dobrodruh, který lovil losy i lososy, stopoval sněžné ženy v Nepálu a souzněl s něžnými ženami na atolech nemůže očekávat, že se mu budou zážitky stále stupňovat.“

„A proč myslíš, že jsem tady?...“

„Naše ženy jsou nejlepší na světě, srovnatelné se špičkami eroticky nejvypělejších ras, třeba s Libanonkami a Samojeďkami.“

„Sebezajímavější život nemůže být plně vychutnán, není-li prostřídán šedými dny nudy, absurdity a frustrace!“ prohlásil Toman a připomněl si s perverzním potěšením včerejší večer:

S vyzrálou genderovou vědkyní se seznámil na její přednášce *Postavení žen v posmrtném životě*, kde byl jediným živým mužem, a kdyby ho při intimní večeři neudeřila svíčkou, možná by se s ní ze zvědavosti i zapletl.

„Každý chlap by měl mít alespoň jednu černou holku, aby pochopil smysl života,“ odpoutal se silou vůle od emancipace.

„Ten šťastný fatalismus barevných ras! Ta schopnost nevidět, co nechtějí vidět: bezvýchodnost, chudobu a stáří,“ rozvíjel etnické téma.

Ustal, když postřehl, do jaké míry se kamarád s tímto výčtem ztotožňuje, ale v duchu se přenesl na rajské ostrovy Pacifiku:

... Tropické ovoce sladce plné jako prsy bezelstných domorodých dívek, pro něž je milování jen čirá radost, nezkalená úvahami o zítřku. Ty noci skořice a vanilky, ve kterých se tmavá pleť rozplývá a ze tmy světélkuje jen růžová pulzující ústřice...

„Netvař se jak uspokojený kocour!“ vyrušil ho ze zasnění docent, který míval jen černou kávu a loupáčky sladce plné vícedruhovou marmeládou, vestoje v automatu.

„Ženy stejných kvalit,“ vrátil se Toman k tématu, „mají stejnou cenu, bez ohledu na jejich původ. Nezáleží na tom, kde se narodily, ale ,kdy‘. Ženství je univerzální komodita.“

„Jako něco na burze?“ znejistěl humanitní typ.

„Zlato, cukr, káva, ropa a takové věci stojí všude stejně, protože se dají lehce přesouvat. ... Nebo třeba peří,“ přihodil pro vlastní potěchu.

„Naše holky se taky snadno přesunují...“

„Ano. Jejich odchody připomínají ,únik mozků‘, jen z druhého konce. Souběžně ale neubývají zdejší muži.“

„Patří přece také k nejlepším na světě!“

„Bleskurychlá prostorová orientace, výhodná při pobytu našich předků na stromech, zajišťuje sportovcům, kteří sestoupili na zem poměrně nedávno, pohádkové příjmy, zatímco básníci hladoví.“

Mužství ale není komodita. Na rozdíl od žen tu nejsme primárně pro potěšení, ale jako prostředek k obstarávání jiných potěšení – jiným.“

Docent náležel k většině, která vážné věci ignoruje a nevážené komplikuje: „Chápu, že protěžsky mohou dojít,“ navázal. „Moje klientky z okresních měst si stěžují, že už poznaly všechny místní, a nic, ale tady je jich na výběr milion!“

„To se ti jen zdá. Z milionu je protěžků jen polovina a jen tak pětina věkově přiměřená.“

„To dělá pořád sto tisíc.“

„Z toho jen asi desetina nemá děti, nebo jsou už velké, nebo je matky zvládají. Ale tyhle už většinou někoho mají, a odhadem jen každá desátá z nich bude ještě volná,“ počítal inženýr.

„Pořád ti jich zbývá tisícovka. ... Nebo už ne?“

„Z těch je jen tak desetina příjemná a desetině z nich to jakž takž myslí. Kolik jich máme teď?“

„Už jen deset,“ počítal docent na prstech.

„Z těch bude nejmíň devět náročných. A jak nalézt jedinou soucitnou ovečku v tom našem vlkoměště?“ uzavřel neveselá čísla starý mládenec.

„Však ona si tě najde a pěkně tě ostříhá,“ předpověděl mu dušeznalec: „Na každého dojde!“

Toman ukroutil z kuřecích pečinek tři krky a zapískal. Psi se srovnali, postavili na zadní, a chňapli ze vzduchu svůj příděl.

Nedávno inženýr prudce zabrzdil své kombi v postranní uličce.

„Hned jsem zpátky!“

Velké auto je jako velká žena. Muž v něm za ztrácí identitu, i když řídí, natož jako příležitostný spolujezdec.

„Počkej! Nenechávej je tu se mnou!“ protestoval docent.

„Dívej se jim zrcátkem do očí. Tři jsou předvídatelnější než jeden...“

„Všem třem? Jedním zrcátkem?“

To už král zvířat mizel za rohem.

Psi funěli psychoterapeutovi do týla; raději se ani nehýbal.

Po chvíli se Toman vrátil z nedalekého řeznictví s krvavým balíkem žebírek.

„Proč jsi nezastavil před krámem?“ nechápal docent.

Vůdce smečky a vládce vypínačů světla zašeptal: „Psst! Myslí, že se vracím z úspěšného lovu.“

Všední život začne být zajímavý, když se změní v příběh. Náhodné zvraty a překážky zdolávané úsilím a důvtipem, nepřízeň osudu překonávaná vírou a vůlí, a na cestě dobrodružství i romantická setkání a sblížení...

Některé příběhy se rýsují daleko dopředu; jiné jsou dilem okamžiku. Krásné letní dny končívají bouřemi, a klid a pohoda sladkého života přitahují blesky náhod.

Chlazená cisterna se už plnila mlékem pro jedinou osobu...

Docent se sbíral ze svého už ‚definitivně posledního‘ manželství. Uplynulých pár týdnů poloprobdl v ordinaci a poloprosnal při nočních službách v psychiatrické léčebně, ve snaze snížit své porozvodové dluhy.

„Ále,“ odmítl Toman obálku se splátkou, když se kamarád konečně ukázal: „Víš co? Double – nebo nic!“

„Vsadíme se jen o tohle nebo o všechno?“ nadchl se dlužník, který by klidně vsadil i zbytek života, dávno už prohraného.

Afinitu k hernám a různým sázkovým systémům považoval emigrant za indikaci nízké civilizační úrovně místní populace: „V nákupu losů na tisíc obyvatel jsme druzí na světě. Pouze Američané (afrického původu) věří ještě silněji než Slované, že se narodili pod šťastnou hvězdou.“

Sám navrhoval „reverzní loterii“, v níž by vylosovaní pro potěšení ostatních dostávali různé tresty. Losy bychom kupovali svým příbuzným, sousedům a známým.

„Popíráš snad význam náhody v životě?“ ohradil se docent.

„Ne. Ale u tebe je výsledek předvídatelný.“ Oba věděli, o čem je řeč.

„Jen nechápu, proč žiješ pokaždé několik let se ženami, které ti vůbec nerozumí, a pak na ně převedeš všechno, co máš.“

„To bys ty těžko pochopil.“

„Proto se ptám.“

„Nikdy nedělám tutéž chybu popáté,“ durdil se doktůrek, který už ztratil iluze o rodičích, manželkách i vlastních dětech, a občas začínal pochybovat i sám o sobě.

„Dávám ti šest měsíců,“ kroužkoval Toman datum v diáři, zatímco docent cpal tlustou obálku zpátky do hubené peněženky.

„Náhoda má netušený potenciál jako zdroj nečekaných alternativ,“ uvažoval nahlas. „Vylosovaný parlament by byl určitě lepší než zvolený, už proto, že by eliminoval egocentriky, chtivé funkcí.“

„Dojde-li k reformě demokracie,“ vybavil si docent článek, který ho nadchl, „budou mít voliči různý koeficient hlasů. Podle věku, vzdělání, ale i rodinného stavu!“

„Ano, starší, vzdělaní a ženatí budou mít jen půl,“ prohodil Toman a vrátil se k předchozí úvaze: „I vylosované manželky by většinou předčily ty zvolené dočasně poblouzněnými muži, protože ani v těchto pozicích by neměly být osoby, které se do nich hrnou. Naše tendence jsou většinové. Kupujeme jen jablka a opomíjíme hrušky.“

... Ty jsi třeba na blondýny. Stále opakuješ mírně preferenční volbu a brunetkám nedáš šanci, přestože ze statistik vycházejí jako méně konfliktní družky a lepší pečovatelky.“

Sám se rád nechával překvapit a omezenice zafixované na jediný typ, ani předvídatelné štvance střídající hubené s plnými, velké s malými, rafinované s naivními a rozvorné s melancholickými, na houpačce naděje, nechápal. Poslední dobou shledával s uspokojením, že je přitahován neznámými dušemi více než neznámými těly. Dokud však vedla nejkratší cesta k nitru branami smyslů, přijímal vděčně cestu i cíl.

Opony i halenky otevírají nové scény obměnám starých her: Romeo, Cyrano a Othello potkávají Mařenku, Kolombínu nebo Manon a na konci se šťastně rozejdou. Věděl, že nemůže mít všechno – macaté opery i divadla malých forem, a ke svým novoročním předsevzetím připisoval každý rok: *Racionální výběr!*

Domů si však stále vodil, co mu zavadilo o klobouček – hodné Popelky i jejich nemravné sestry.

Po odprodeji lesního závodu, který vybudoval v údolí Coquille River, vstoupil do druhé fáze života a dotahoval věci, které dřív nestíhal.

S podivem zjistil, že v jinak účinně zorganizované konzumní společnosti jsou základní lidské potřeby zajišťovány velmi nedokonale.

Nejvážnější systémové nedostatky shledal v oblasti párových vztahů...

„Myslíš, že mi tu smůlu přinášejí blondýnky?“ zachytil ustaraný hlas. Potěšilo ho, že odstartoval duševní proces, třebaže smyšlenkami.

...Kolik skvělých uměleckých děl inspirovaly třeba podvržené Rukopisy! Do nového tisíciletí potřebuje národ nové legendy, aby ožil!

Chvála tmavší pigmentace, podložená průzkumem spolehlivějších míst mohla skrývat statistickou chybu, ale inspirovala další úvahy.

... Problém je v tobě! Na dvojí život jeden malý plat nestačí.

„Kdybychom při každém výběru užili kostku,“ vrátil raději kamaráda k hlavní myšlence „a při některém z čísel koupili místo jablek hrušky,

dostaly by všechny dobré věci, které zůstávají trvale na druhém místě, občas také šanci, a život by byl... šťavnatější.“

Od klientek, stylizovaných do roztomilé bezmoci a nešikovnosti, jako by to snad byla výhoda u sporáku nebo v ložnici, docent pochytil: „Nejsem moc na počty,“ včetně intonace.

„Ty vůbec nemyslíš!“ nenaletěl mu Toman.

„Pokud ti nerozumím, může jít o vyšší pravdu, jakou mívají tibetští mniši a vyženěné matky, nebo o tvoji další mystifikaci.“

Inženýr snížil hlas: „Možná je lépe, že málokdo myslí, jinak by tu za chvíli už nikdo nepracoval,“ a vrátil se k *teorii náhod*.

„Taková ruská ruleta... Když si někdo není dost jistý, zatočí jen jedním nábojem v bubínku.“

„Aha. A když si je jistější, jeden z plného vyndá.“

„Vidíš, jak je to snadné! Zvolíš si koeficient pravděpodobnosti a dovolíš čas od času rozhodnout náhodě. Po několika pokusech dostane i menšinová alternativa šanci.“

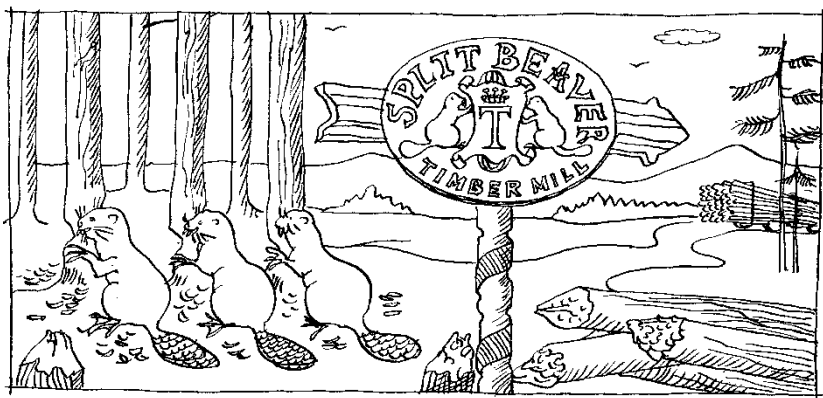
„A proč to občas nezkusíš sám?“

„Já?“ vyděsil se Toman: „Jsem přece rád na světě!“

„Ale co po tobě zbude? Snad ještě není pozdě. Třeba máš v sobě ještě nějaký náboj!“

„Nebud' nevkusný! Chci být lepším člověkem, ale teď ještě ne.“

„Obětovat se – co může být vznešenějšího! Konečně i katolická antikoncepce, založená na biologickém rytmu, je taková vatikánská ruleta, při které oba trochu chtějí a trochu nechťejí, ... ale ona víc.“

„Jako lesního inženýra, který konstruoval důmyslné stroje na opracování dřevěných špalků, mě samozřejmě fascinuje možnost vyrobit za pár minut budoucí pracovní sílu. Neláká mě ale činnost, na níž stačí kdejaký moulá, jehož buňky jsou čilejší než on sám!“

„Bývala tady školka. A zase by mohla být!“

„Chystají snad opět znárodnění?“ polekal se navrátilce.

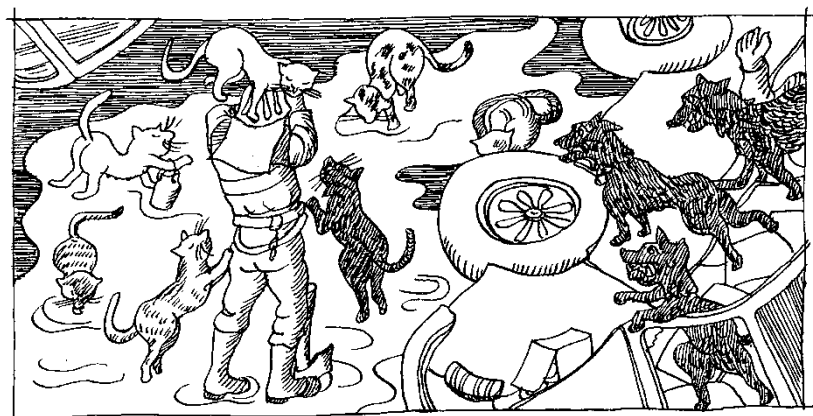
„Ještě předtím.“

„Dvě stě dobrých žen mě opustilo a ty dvě nejlepší jsem opustil sám. S trochou štěstí jich tu ještě pár přestaví nábytek, trochu se zasmějeme a pak už bude všechno jedno.“

Později v životě jsou auta i ženy stále méně důležité.“

„A nebylo by lépe přestat, když to nikam nevede? Zavřít krám?“ navrhl cynicky docent.

„Co? – Přestat? Ted? V nejlepším!“

MLÉKO SE SRAZILO!

V pozdních večerních hodinách došlo na Jižní spojce k další těžké nehodě.

Čtyřosý návěs narazil do svodidel a uvolněná cisterna mléka smetla protijedoucí vůz. Řidič osobního auta byl vyproštěn po delším úsilí několika hasičských sborů a nachází se v kritickém stavu.

Záchranné práce komplikovala trojice psů, střežících bezvědomého pána.

Nehodu údajně způsobil náhodný defekt předního kola tahače.

Rychlostní komunikace byla zprůjezdněna v časných ranních hodinách, po odchodu většího počtu nasycených koček z místa nehody.

„Promiňte, pane docente!“ nahlédla recepční do ordinace a vyrušila psychoanalytika ze zasnění. Silou vůle přemohl prvotní negativní reakci a otočil se k ní se vstřícným výrazem na kuří nožce křesílka dosti vzdáleného ušáku Sigmunda Freuda.

Pacientka na pohovce potažené stejnou krémově bílou koženkou procitla z krásného snu o naplňovaných tužbách a vykřikla pohoršeně: „Vy jste mě zhypnotizoval!“

„To se vám jen zdálo,“ uklidňoval ji dušezpytec, který po té schopnosti marně toužil. Možnost instantních romancí s následným vymazáním paměti obětí objetí ho fascinovala. Nejdřív by však zhypnotizoval čtyři matky svých bývalých manželek.

Sestra ve dveřích naznačovala sluchátko: „Ta paní se nedá odbýt. Že prý vás moc dobře zná a je to naléhavé!“

Docent něco zabručel a popadl telefon. „Hh?!“

„To jsem já! Volali z nemocnice! Měl mě v notýsku!“ Vzrušený ženský hlas mu byl povědomý. „Měl mě tam jedinou nezašifrovanou, i s adresou! Srazilo se s ním mlíko! Hasiči ho zachraňovali nejmodernější technikou a jak měl ty oblýskaný kalhoty ze sekáče, mysleli, že je to řízený katalyzátor a vzali ho přes kolena sekerkou.“

„Helenko!“ rozeznal spolužačku. „Uklidni se!“ snažil se sám uklidnit.

Včera zvečera se chystal do města!
blesklo docentovi hlavou.

O Tomanově poslední sázce na ženu věděl jen, že je hodně vlasatá. Když se kamarád opozdil, tvrdil, že má tak husté vlasy, že v nich ztratil klíčky od auta.

Později vlasatice volala a domlouvala si další setkání.

Upřímně tu naivní chudinku litoval.

... „Jako minule? V metru u odpadkových košů?“ škádlil ji inženýr.

... „A mohu se opozdit o třicet minut, abych zas nemusel půlhodiny čekat?“

... „Ty taky nechodíš na druhou schůzku?“

... Takže přeskočíme rovnou na třetí?!“

Z garáže vyběhl ještě do patra pro milé překvapení, akvárium, kterým si zřejmě chtěl vylepšit šance. Narodila se ve znamení Ryb, ale nebyla prý studená ani mlčenlivá.

Oba muži dobře věděli, že u slušných žen je třetí schůzka rozhodující.

Toman se nerad vracel – dbal na pověry, přestože na ně nevěřil.

Když sestupoval ze schodů k autu, skleněnou kouli akvária si přirozeně nasadil na hlavu, takže připomínal astronauta nebo jinou živou formu z kosmu, a ani vlastní psi ho nepoznávali a vyli.

Takto vystrojen vyrazil na svůj pohyblivý noční svátek...

„Máš číslo do té nemocnice?“ převzal konečně iniciativu docent.

Recepční mu zatím přisunula modrý reklamní bloček velmi úspěšné farmaceutické firmy a pero na psaní.

... „Jasně. Jakmile budu něco vědět,“ utěšoval spolužačku. „Nebřeč, zavolám zpátky.“ V běhu oznámil sestře: „Odpoledne tu nejsem!“

„Ale já už nestihnu...“, namítala.

„Rozdejte jim testy. Manželům ten kompatibilní, děčkám generační, a psychopati ať nám něco zajímavého nakreslí!“ Rozhodil po stole formuláře a zamířil ke dveřím.

„Vezměte si bílý plášť a sluchátka,“ vyrazila za ním. „Jinak vás budou ignorovat.“ Jen co za ním zaklaply dveře, nahlédla do předpokojů rozespálá pacientka. Sestra jí věnovala vřelý pohled, nacvičený v kurzu *Empatie snadno a přesvědčivě*.

„Pan docent musel k náhlému případu zhroucení ženy, která měla před svatbou,“ fantazírovala zkušeně, „když zjistila, že ženich...“

„Nebyl svobodný?“ doplnila paní dychtivě.

„Ne. Svěprávný. Máte nám tady zatím něco nakreslit.“

Po půlhodině dojel docent k bráně fakultní nemocnice a pak se musel hodný kus cesty vrátit, aby zaparkoval.

Vyhledal kolegu ze studií a po delším vzpomínání na bohatýrská léta vyrazil pod jeho záštitou na oddělení intenzivní péče.

„Dál nesmíte!“ zastavila je staniční sestra s telefony po obou stranách.

„Moment!“ řekla do jednoho a pak do druhého sluchátka.

Docenta napadlo, co by jí poradil Toman. Sentimentální vzpomínky, spolu s účinkem několika panáků na lačný žaludek, ho v uzavřeném prostoru prosyceném operačními výpary počínaly zmáhat.

Cítil, jak se mu podlamují nohy a jak klesá – a posléze se vznáší na několika párech rukou. Bylo to docela příjemné.

Konečně se někdo stará i o mě, uvolňoval se.

„Tys omdlel! Málem tě odvěkly!“ zaslechl zdáli hlas kolegy. .

Marně se pokoušel vrátit zpět do snu, k jezírku teplého mléka, do něhož se hroužil, aby omládl... Zamrkal do bíle zamženého prostoru a přejel si rukou čelo. Vlhký pocit v něm posílil víru v zázraky.

„Jak vypadám?“ zeptal se dychtivě.

„Jako smrt,“ sympatizoval kolega. „A máš mokré kalhoty,“ štitivě se odtáhl a usedl na protější lavici. Nalézali se v jakési čekárně. „Sestřičky! Sestřičky!“ začal volat sekundář polohlasem.

„To nic není, to je jen od mlíka!“ zakrýval si docent pláštěm kolena. Do místnosti nahlédla generálka s platinovým přelivem. „Toman!“ připomněl si účel návštěvy.

„Jste příbuzný?“ zeptala se přísně. „Bratr?“

„Nemá nikoho,“ rozesmutil se pod vlivem snových prožitků.

„Ale co kdyby jaksí... odešel?“ naznačila taktně hrozící administrativní problémy.

„Má jen mě a několik barmanek ve vzdálených přístavech.“

„A ta paní, co jsme jí volali...“

„Hella?“ naklonil se k sestře inspirován alkoholem: „Pracuje v takovém klubu... Na kulaté tyči.“ Kdysi viděl pornografický film ‚pro náročné diváky‘. „Dělá tam ředitelku.“

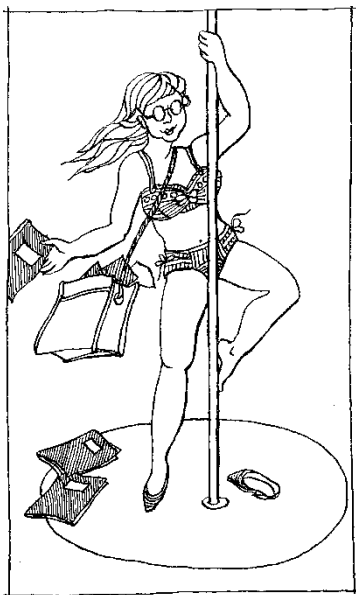
Vrchní se zasmála, ale zaváhala. „Tak tedy pojdte se mnou, pane...“

Kolega ho představil.

„Ach, promiňte!“ ožila: „Znám vaši manželku. Tedy jednu z nich.“

To nám ještě scházelo! polekal se terapeut. Zнала tu, která věděla od své matky, že manžela musí pozorovat a hlídat – hlavně když změní své chování, a nečekala dlouho.

„Martino?“ nahlédla generálka do sesterny: „Nebyly by tam nějaké suché pyžamové kalhoty pro pana docenta?“

Netřeba rozvádět, že nešťastný řidič přežil v milosrdném bezvědomí kolizi, operaci i všechnu tu intenzivní péči.

Bez něj by příběh nepokračoval a svět by se nezměnil.

Fyzický stav byl stabilizován, mozek však po těžkém šoku nezabíral a duše, která nemusí přebývat v těle, ale měla by zůstat na dohled, poletovala bůhvídkde.

Časem přišly jasnější chvíle; snad už i chápal, kde je. Oči měl stále zafáčované, ale doktoři tvrdili, že má jen pořezaná víčka.

„Jako by nám chtěl něco říci...“, zdálo se Helence, která pacienta navštěvovala každé odpoledne. Z jejích monologů vyplývalo, že ředitelování spočívá ve shánění financí a záletných učitelů angličtiny a v pacifikování hašteřivých učitelek, které dávaly dětem špatný příklad.

„Drží ho asi v umělém spánku,“ naznačil jí docent.

„Vždycky byl tak statečný. Pamatuješ, jak si rozbil čelo na tom obrubníku před školou?“

Spolužáka zaplavila horkost. To on zapomněl dotáhnout přední matky vypůjčeného kola! Mohl za kamarádem vyběhnout, ale už tehdy v něm převládl slovanský optimismus.

„Národy, které rády zpívají a tančí, by neměly stavět stroje těžší než vzduch, natož jaderné elektrárny,“ říkával Toman.

„Jsi červený jako řípa! Co nepěkného jsi dnes provedl?“

Docentovi se zdálo, že pacient nepatrně ožil. „Třeba nás slyší...“

„Každé slovo mu zůstává v podvědomí. Nenarozené děti také slyší, co se o nich říká, i když tomu ještě nerozumí a jsou nešťastné až mnohem později. Ty nové církve to z nich ale dostanou a vysvětlí jim, že to tatínek tak nemyslel, když křičel, že je nechce. Že měl jen spontánní obrannou reakci a má je vlastně docela rád.“

„Kde bereš takové hlouposti!“ Výlety do podvědomí, nabízené pod cenou různými „centry osobního rozvoje“, ohrožovaly živobytí diplomovaných dušezpytců.

„V čekárně u zubaře jsem četla seriózní článek.“

V čekárně se i Toman dozvídal mnoho užitečného z intimních rubrik ženských časopisů, a když ho potom volali dovnitř, ani se mu do toho hydraulického křesla nechtělo.

Zubaři, který srovnával své příjmy se světem, poradil, aby ve dvou minutách, než se vytvrdí amalgam, vystříhoval pacientům za příplatek nosní chloupky rotačním nástavcem na vrtačku, jak to dělají jeho kolegové v Americe...

Doktor se zarazil a zdálo se, že o nadstandardních službách vážně přemýšlí. Inženýr vzbuzoval důvěru množstvím odebíraných periodik. Užíval rychločtecí zařízení vlastní konstrukce s podpěrkou brady, ale nikdy nevypínal fantazii.

Po nehodě mu docent vybíral schránku a časopisy stohoval v předsíni. Zpočátku zvonil v prázdném domě telefon a záznamník se rychle plnil. Když do přístroje namluvila ředitelka přísným hlasem strohé oznámení o dlouhodobé indispozici a vzkazy přeměrovala autoritativně na své soukromé číslo, telefonní ruch ustal.

Asi před týdnem vyřizoval docent v Tomanově opuštěné pracovně druhé upomínky a Helenka se mezitím snažila uspořádat věci, které ji znepokojovaly – jako utěrky v koupelně a ručníky v kuchyni.

Peníze našli ukryté v neužívaném vysavači, který netáhl.

Když skončili, rozhodli se postarat o načaté destiláty, ohrožené oxidací.

Na stěnách bytu visely grafiky známých umělců, jejichž ego by sotva uneslo, že si je zámožný emigrant, když tu ještě pobýval, ve volných chvílích pro uklidnění vybarvoval pastelkami.

Helenka objevila fotografie ještě ze školy, roztesknila se nad nimi a psychoterapeut ji neprofesionálně utěšoval.

Její tvář s ubývajícím světlem mládlá a nabývala dívčích rysů, a to zase dojalo jeho. „Už se to nestane,“ slibovali si pak rozpačitě.

Byli jeden pro druhého trochu staří, ale z praktických důvodů si domluvili příští úklid opět spolu.

Tomanův havarovaný automobil, odvezený ochotně jakousi odtahovou službou, zmizel. Psy docent vypátral v nejbližším útulku.

Ráno mu nadiktovala Helenka, která měla v ředitelně rychlý internet, adresu ubytovacího zařízení. „Čtyři hvězdičky! Nabízejí i dietního řezníka, trenéra, kadeřníka, vodiče a polovodiče.“

„Jen aby to nebyl nějaký Švejkpodnik!“

Psi ho poznali a nechali se odevzdaně odvést ke kombíku, který si půjčil od zetě, aniž mu sdělil zamýšlené užití.

Otevřel dvířka a napadlo ho zahvízdat, jako když v dětství pískali na slečny, postávající před závorou kasáren, a hafani naskočili.

Když trojice psů na zadních sedadlech začala zběsile výt, poznal docent, že je luxusní penzion nablízku.

Polorozpadlý statek s řadou kotců a maringotek připomínal cirkusové zimoviště.

Jediný přítomný, a zřejmě i vykonavatel všech inzerovaných služeb, mu pokynul do kanceláře, kde na počítači blikalo poslední skóre jakési krvavé hry, a sňal si klapky z uší.

„Tolik za měsíc?“ podivil se docent.

Muž v holínkách se podivil, že nemluví německy: „Za každý týden, za jednoho. Pořád je to lacinější než u nich.“

„Zlaté alimony!“ prohodil multiotec a zahleděl se na plakát s písčitou pěšinou, lemovanou bílými kamennými kvádríky. Siluety tmavých tújí v pozadí připomínaly vztyčené ocasy vlčáků. Tak nějak si představoval svoji cestu do zralého věku – vroubenou patníčky, u kterých by se tu a tam zastavoval a zvedal nožku.

„Nabízíme i poslední služby pro vaše miláčky,“ zachytil provozovatel psince jeho fascinaci.

Psychoterapeut uvážil, oč levněji by přišla spánková terapie miláčků v některém tržně pružném lidském ústavu, ale vypůjčený vůz musel za pár hodin vrátit a předtím ještě vyčistit a zašít

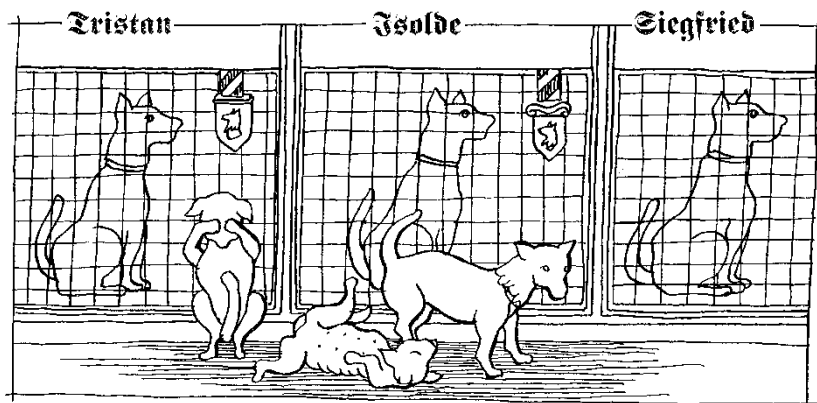
„Nechám je tu než se zařídíme,“ povzdechl.

„Přejete si také pojištění a odborný výcvik – za příplatek?“

„Jsou vycvičení bezdětným logikem aplikací mírných tělesných trestů a znovuzavedením principu kolektivní viny. Jste vy pojištěni?“

Ale to už si manažer nasadil tlumiče hluku.

Germanští hosté zavětřili méněcennou rasu a štěkot zintenzivněl.

Nazítří v nemocnici držela Helenka Tomanovu ruku, poznamenanou vpichy infuzí, a docent postával u okna. Pacient stále nereagoval.

„Jeho mobil se ještě nenašel?“ vzpomněla si.

„Prosím tě! ... Ale co bude s těmi hafany, když se neprobere?“

„No... co by si nejspíš přál?“

Psychoterapeuta osvítil nápad: „Bez pána pro ně život ztratil smysl. Nejlip by bylo dát je... uspat,“ prohlásil přesvědčivě.

Helenka ucítila prudký stisk a sklonila se nad Tomanem.

Docent přistoupil k lůžku – jeho hypotéza se potvrdila! „Proč ses neozval dřív?“

„Něco říká,“ snažila se zachytit přerývaný šepot.

„Vím přesně, co říká!“

Během dalších návštěv se komunikace, zatím poslepu, rozvíjela jen pomalu. Teprve když pacient zahlédl během převazů světlo a uvěřil, že bude opět vidět, začal dychtivě vstupovat do světa živých.

... „Schopnost empatie a způsob řízení vozidel naznačují civilizační úroveň národa,“ přitakával už v rozvitém souvětí Helence, která jezdila opatrně, špatně a nerada, na rozdíl od většiny řidičů, kteří jezdí neopatrně a špatně, ale celkem rádi.

„Tobě nějak otrnulo! Ještě před týdnem jsi poplakával, že tu po tobě nic nezůstane a jak tě blaženost otcovství několikrát těsně minula...,“ připomněl mu docent.

„S tím řízením nemáš tak úplně pravdu,“ vracel rekonvalescent debatu na bezpečnější půdu dopravních nehod. „Agresivita jistě. Ale i nedostatek představitivosti. Kdyby si předjíždějící představil, co může ze zatačky vyrazit a jak po sobě zanechává vdovy a siroty nebo dokonce přežívá jako bezmocná troska...“

Ředitelka si vyměnila pohled s docentem. „Nemohl jsi vědět, že se srazíš s mlékárnou...“

„Na tvaroh,“ přihodil kamarád.

„Já mluvím obecně!“ odsekl Toman.

„A jaké vdovy a siroty?“ naléhala učitelka.

„Z jeho představ o potenciální rodině.“

„Staromládenectví je řehole, jejímž protikladem není manželství, ale celibát!“ ohradil se Toman.

„Nevědí, jak krásné to může být, a myslí jen na své blaho!“ dostávala se učitelka do ráže: „Svět je pro ně harém, ve kterém nepřispívají na provoz. Jsou jako lodi bez kotvy!“

„A v každém přístavu mají jednu!“ přisadil si docent.

„Já se přece snažím zakotvit a neustále hledám,“ protestoval pacient: „Šťastná rodina je pro mne předobrazem nebe!“

Rodičovské sdružení však nepřesvědčil: „Ještě před týdnem jsi tu vzdychal po spřízněné dušičce!“

„Ano! Děťátka jsi chtěl houpat na kolenou, jestli se z toho dostaneš. Já to taky slyšel!“

„Sním o smysluplnějším životě,“ harmonizoval falešně ubožák.

„Ty nejsi schopen vyšších citů. A rodina? To už vůbec!“

„Za všechno, co je ve mně dobrého, vděčím ženám a knihám. Ale rodina potřebuje solidnější základy, než jen lásku.“

To byla docentova parketa: „Láska je jedna z nejmocnějších lidských emocí,“ nasadil přednáškový tón.

„Tak vidíš!“ přidala se Helenka.

„Třetí nejsilnější. První je strach a druhá zlost.“

„Není divu, že od vás utíkají k léčitelům!“

„Láska je neuchopitelná,“ podpořil kamarádka pacient, přestože věděl, že nejlepší je milování s někým, koho opravdu milujeme, i když není nejlepší. „Vytvírá se, roste, transformuje a časem... mizí.“

Do pokoje nahlédla sestřička: „Promiňte, já nevěděla... Zítřka vás už odpojím,“ řekla tiše, položila na bílý stolek jakýsi magazín, a plaše vyklouzla.

„Co to znamená?“ polekala se Helenka.

Docent potěžkal svazek drátků a trubiček, končících v lidském těle: „Odstrihnou mu tuhle pupeční šňůru a narodí se podruhé!“
Do oka mu padla lesklá barevná obálka; nabídkový katalog invalidních vozíků.

„Co je to?“ zeptal se Toman dychtivě.

„V lázních tě postaví na nohy,“ ustupoval psychoterapeut.

„Ukaž,“ vztáhl k němu bledou ruku.

„Je to jen dočasně,“ utěšoval ho předem.

Pacient nahlédl do katalogu. Po vteřině mu upadl na podlahu. Jako by vzal život do svých rukou a upustil: „Všichni jsme tady jen dočasně.“

Do zešeřelé místnosti s vysokým stropem vklouzla nevelká osoba v bílém plášti. Přešla koberec a rázně rozhrnula závěsy. Odpolední světlo zalilo komfortně zařízené apartmá, které ale na první pohled nebylo domovem.

Doktorka otevřela prosklené dveře a vstoupila na balkon. Po chvíli se vrátila, zapnula a vypnula televizor, uhladila polštář na vyvýšeném lůžku a zmizela v přílehlé místnosti.

Přehlédla zkušeným okem koupelnu a před zrcadlovou stěnou si upravila účes. ... Jako by na tom ještě záleželo. Když zaslechla z chodby hlasy, rutinním pohybem rozevřela obě křídla dveří.

Na zbrusu novém vozíku, tlačném statnou sestrou, spočívalo zhroucené tělo nového pacienta. Zpod skotského plédu mu vyčnívaly zafačované nohy, překryté nastříženými nohavicemi tmavých kalhot, zdobenými světlejšími otisky psích tlap.

Za ním přivázel docent na oprýskaném vozíku různé saky paky z vily.

„Snad vám tohle bude stačit,“ řekla s potlačovanou hrdostí primářka rehabilitačního oddělení.

„Tak co tomu říkáš?“ naklonil se docent k Tomanovi, který jen cosi zabručel.

„Je v pořádku?“ pokročila k pacientovi. Ze studií věděla, jak důležitý je první dojem – z nemocného.

„Je asi trochu pod vlivem...“, prohodil psychoterapeut, který neměl delší dobu příležitost k žertu.

Sestra hbitě prohmatala pacienta i prostor pod sedadlem.

„Tam nic nenajdete, vozí tu borovičku v navrtaných trubkách nosného rámu,“ rozehrával parták bezostyšně svoji výhodu.

Invalida protestoval chrčivými zvuky, ale zkušený zdravotní personál ho ignoroval.

Docent prudce zatoužil po nikotinu, spěšně se omluvil a vyšel na prostorný balkon.

Z půlkruhového prostranství o dvě patra níže vybíhala krytá promenáda, která protínala uhlazený francouzský park, v přední části lázeňského areálu, a ztrácela se v anglickém parku přerostlých stromů.

Průsečíky cestiček z uhrabaného písku zdobily fontánky se soškami rozpustilých amorků, jímž z podezřelých otvorů crčela kalná voda.

Když dokouřil a vrátil se dovnitř, doktorka měřila pacientovi puls. Začal vykládat zavazadla z druhého vozíku.

Toman otevřel oči a marně se pokoušel zvednout ze sedadla. „Něco mi ráno píchli.“

„Jste v útluhu,“ podepřela ho doktorka svým tělem.

Ještě nevěděl, že v lázních se všichni bezostyšně dotýkají. „A mohu tak zůstat?“

„To dostávají pacienti na cestu,“ vyprostila se.

„Na poslední?“ zkusil žert, ale byl na něj žalostný pohled.

„Na převoz,“ postrčila ho na vozíku k lůžku.

„Aby nemuseli brzdit přes rigoly,“ poznamenal docent, který se s ním svezl v sanitce. Ženy přesouvaly pacienta opatrně na lůžko.

„Jak vás pošlou k nám, jste už z nejhoršího venku,“ utěšovala ho lékařka. V tom okamžiku mu sestra s profesionální bravurou strhla naráz kalhoty. Invalida vytřeštil oči a dočasně ztratil vědomí.

„V lázních jsou nebezpečné jen sestřičky,“ poznamenal docent.

Ošetřovatelka přetáhla přes nehybné tělo pokrývkou, zastrčila okraje pod matraci a začala ji vši silou vypínat.

„Zdá se, že usnul,“ uvolňovala ho z druhé strany doktorka.

Docent si vzpomněl na nehybnost, které už jednou uvěřil: „Nevím, nevím. Bohužel... Je to praktický žertěř.“

„Jestli nespí, jsou jen dvě možnosti,“ řekla doktorka.

„Nebyl by první, koho jsme tu pochovali zaživa,“ dodala sestra.

„Hlínu si přivezl.“ Zablácený kufr, kontrastoval s ostatními zavazadly.

„Lesní inženýr,“ vysvětloval docent. „Vzorky našich podzolů...“

„Recepční říkala, že je boháč. ... Ještě že není dobytkář!“ poslala sestra kufr po parketách až k balkonu a vozík vyvezla na chodbu.

„Vypadá mladší,“ porovnávala lékařka pacienta s jeho údaji.

„Než já?“ Když tu před týdnem dojednával kamarádovi pobyt, zmínil, že spolu chodili do školy.

„Než je. – A to dnes dostal pěkně zabrat.“

„Majitel největší lesní školky v Oregonu. Vyšlechtit šikmo rostoucí Pinus Bohemica,“ opakoval, co slyšel. „Do svahů.“

„Pak že peníze nerostou na stromech.“

„Jen je ohýbat, dokud jsou mladé!“ Svým potomkům poskytl docent doporučenou volnost. Když se mu později dostala do rukou studie *Bestialita dětí*, pocítil strach.

„Ale teď...“ pohládila doktorka madlo vozíku.

„Když se probral z bezvědomí, v těch prvních týdnech,“ ztlumil docent hlas, „když z něj tahali sklo, jako by se loučil. ... Máte děti?“ napadlo ho.

„Tohle je moje rodina,“ ukázala statečně kolem sebe.

... Taková příjemná ženská... Jinde by se vdala. Tady by musela jít dost pod cenu, usoudil vedoucí manželské poradny z velkoměsta .

„My už vám ho rozevčíme,“ prohlásila lékařka věcně.

„Jen mu dejte zabrat. Příliš ho rozmazlily ženy, které se chtěly vdát.“

„Proč jste si vlastně vybrali nás?“

„Jste nejdál.“

„Ano, máme výsledky,“ zarděla se vedoucí oddělení.

„Nejdál od všeho – a ode všech. Potřebuje klid.“

Prerývaný dech spáče se zklidňoval. Nahmátla mu puls a zase ruku prikryla: „Budeme ho muset hlídat.“

Vyšli na balkon. „Aby tu neběhal za děvčaty?“

„Oslabený pacient je snadnou kořistí...“, spustila polovážně.

„Ten?!“ Z vlastní zkušenosti věděl, že muž je zranitelný na začátku, když neví kdy přestat. Později si vytváří obranné látky a někdy i ulity.

„Sestry platíme bídě, ale kde jinde mohou poznat tolik lidí zblízka a předvést se v nejlepším světle...“

„Když to v mužským ještě není, žádná nic nepořídí,“ zapochyboval docent..

... Kolik jí může být? Pětatřicet? Mlčela, a tak pokračoval: „Ale když ho pak najednou napadne pořídit si dvojníka a všechno ho naučit, upíše se první, kterou potká.“

„A má dceru.“ Snažila se potlačit myšlenky *jaký je* a vidět jen případ. „On si opravdu hradí všechno sám?“

„Má občanství, nemusí, ale chce.“

„Jestli si myslí...“, pohlédla na hodinky a pokročila ke dveřím.

„Já vím. Na vás to neplatí.“

„Nikdo by neměl trpět míň než druhý jen proto, že má víc,“ prohlásila s přesvědčením.

„Máte pravdu. Dokud vám nestoná... někdo blízký.“ Málem řekl dítě.

Pacient už po nějakou dobu monitoroval hovor. Nedotklo se ho, že o něm mluví jako o věci; tomu už přivykl ve fakultní nemocnici.

Představoval si ženu, kterou slyšel, a která ho podepřela, když ztrácel síly. Jakmile zaklaply dveře, otočil se neohrabaně na bok.

... Kde jsem? snažil se zorientovat ve večerním šeru. Před balkonovými dveřmi rozeznal svůj kufr, z něhož se klubalo pár špiček Pinus Bohemica.

Už věděl, kam byl přesazen.

Probudil se za úsvitu, opatrně otevřel oči a poprvé vyhlédl prosklenými dveřmi do parku. Zatímco spal, rozložil někdo na balkoně sazenice jeho koniferů do růžové dětské vaničky.

Ranní toaleta byla nepříjemná a ponižující.

„Vy na tom musíte být dobře,“ testovala ho sestra. Špičkou nohy přitáhla vozík a lehce ho přesunula na sedadlo, „když vás dali sem.“

„Sotva lezu, po třech!“

„Tohle apartmá je de luxe.“

„Já myslel, že dnes už má každý vlastní postel.“

„Tady jsou normálně cizinci. Kuchyňský kout, přistýlka pro návštěvy, televize v krbu,“ otáčela vozík. Od inspekce příslušenství ho zachránil telefon. „A vlastní linka!“ pokročila k aparátu. „Pokoje sedmnáct! ... Ano, pane docente. Právě dokončujeme hygienickou očistu,“ hlásila snaživě.

Pevná linka má stále své výhody, napadalo invalidu. Můžeme se na ní i oběsit. – „To je dost, že voláš!“ převzal hovor. „No jak? Zrovna mi tu vyčítají, jak se mám, tak snad jo. ... V sobotu? ... Co? Překvapení? To se jí asi povedly buchy. ... Ne, mobil ne. Není tu signál,“ zalhal. „A taky... Jsem rád sám!“

Sestra od něj vzala sluchátko a rázně ho zavěsila. „Nic vám nevyčítám! Ukažte,“ přiklekla k němu a zkoušela mu pohnout kolenem. „Na chlapa máte pěknou nohu.“ Věřila, že muži a ryby necítí bolest. Vykřikl.

Do místnosti nahlédla doktorka. „Co se děje?“ zeptala se přísně.

Viděl ji jen rozostřeně. „Síla zase triumfuje nad myšlenkou.“

„Tak vy už mluvíte...“ usmála se. „Ale nějak divně.“

„Je přecitlivělý,“ vybavila si sestra trenéra, který ji naučil všechno o životě a udělal z ní dorosteneckou mistryni republiky v hodů oštěpem i ženu. „Co nejde silou, půjde větší silou!“ říkával.

„Jak se cítíte?“ zeptala se doktorka.

„Cítil jsem se lépe v tom převráceném voze,“ pohlédl úkosem na sestru. Ale vzpomněl si i na stromky.

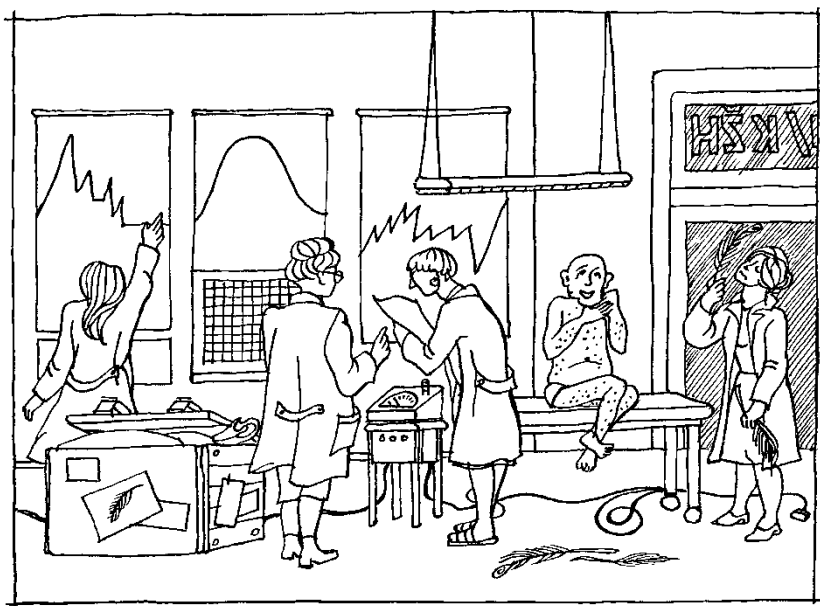
„Sestřička ví, co dělá. Prestoupila k nám z porodnice a tam je pořádek. Kdo neposlouchá, nemusí jít domů s čím přišel.“ Pohybovala vozíkem do stran jako nastávající matka při výběru kočárku. „Jak vám jde jízda?“

Děkuji, řídím už třicet let,“ reagoval upjatě.

Bez varování postrčila vozík přes pokoj.

Sestra naproti ho zachytila a poslala nazpět. „Autonehoda, že.“

„Přejel do protisměru!“ O skleněné kouli akvária na své hlavě, která zřejmě vydesila řidiče kamionu, se raději nezmiňoval.

„Byl větší,“ poznamenala významně sestra.

„Sestra Míla je tady z nás nejsilnější; to je jen takový ženský humor,“ dodala smířlivě ošetřující lékařka.

„Feministky prosazují *Katedru ženského humoru*...“ nadhodil.

Takový projekt by sám o sobě rozveselil většinu mužů, ale obě ženy přijaly tu novinku vážně.

„Veselá mysl, půl zdraví,“ přikývla doktorka.

„A čistota druhá. V medicíně je hygiena důležitější než znalosti i známosti!“ dodala Míla, která věřila, že co není vidět, neexistuje.

„Nejdřív lechtaly dobrovolníky peříčky a sestavovaly mapu humoru lidského těla, ale bylo to dost nehygienické. Nakonec objednaly kamion banánových slupek,“ fantazíroval s potěšením Toman.

Věděl, že žena s aktivním smyslem pro humor je jen takový mužský sen, jako třeba žena s třemi nohama nebo čtyřmi koly.

Chvilku bylo ticho. – „To byl asi mužský humor, dosti podobný lidovému, který je založen na účinku hrubých slov a nemravných představ,“ řekla doktorka. „Máte trauma z toho mléčného přelivu?“

„Já? Ne. Jen vztek!“

„Takže půl druhého litru mléka každý den, na kosti.“

„Vápník je přece také v tabletách,“ bránil se.

„To bychom vám ho museli objednat celý kamion,“ skórovala doktorka. „Ještě si vás poměříme,“ pokynula sestře.

Míla zajela vozíkem ke zdi a posuvným raménkem míry mu stlačila hlavu. „Sto dvacet centimetrů!“ hlásila.

„Bez dvou palců šest stop!“ protestoval pacient.

„Tady se měříme s palci. Co problémy? Alergie? Ischemie?“

„Jen jak se to píše. A počínající komplex méněcennosti.“

Sestra vybalovala jeho věci. „Proč jste nepřivez normální kytky?“

„Nejsem normální,“ prohlásil s jistou hrdostí.

„Další várka?“ zbystřila doktorka. „Dám je na balkon.“

„Pár odolnějších do zdejšího prostředí. ... Měl jsem rozdělané nějaké pokusy,“ dodal na vysvětlenou.

„Seženu rašelinu,“ uvolňovala sazenice stromků. „S vámi nebudu mít slitování, ale když něco takhle vyrůstá, skoro z ničeho... Sestřička vás vezme na váhu!“ zaplašila chvilkovou změkčilostí.

„To bude asi brutto, s podvozkem, že.“

„Oblečení a vozík se odečtou,“ přikývla. — „Nezapomeňte zase na té rampě zabrzdít,“ připomněla Míla.

Ve dveřích se málem srazili s vozíkem nižší kategorie.

„Grüss Gott! Grüss Gott! Meine Name ist...“

Doktorka vkročila mezi vozidla jako dopravní policie. „Dovolte, abych vám představila pana náměstka.“ Seznamování se mýjeli bočnicemi. Pak s přehnanou zdvořilostí oslovila druhého: „To je pan inženýr Toman.“

„Vy jste ze Sudet?“ blekotal návštěvník a potřásl si pravicí s novým sousedem.

Lékařka pokračovala formálním tónem: „Pane náměstku, teď ošetřuji pana inženýra. Až skončím, věnuji se vám,“ přidala úklonu.

„Měli jsme nedávno školení,“ prohodila, když nezvaný host zmizel z doslechu. Než si Toman stačil ujasnit, zda šlo o formu, nebo o výsledek, — vrátila se Míla z chodby.

„Víte, co mi ten tlust'och řekl?“ nachýlila se k doktorce.

„Dejte mu hadičku!“ Sestra zamířila ke dveřím.

„Přece až po obědě!“ zastavila ji doktorka. ... Abych nezapomněla,“ obrátila se k pacientovi. „Volal pan docent. Prý přiveze nějakou vaši přítelkyni. Nenasadíme antistresový program?“

„To je jen taková naše společná spolužačka...“ mávl Toman rukou, ale Míla hned nasadila vědoucí výraz. „Jste poskytovatelé služeb a já zákazník!“ rozhořčil se..

Doktorka zaujala servilní postoj: „Přejete si magnetickou stimulaci? Hydroterapii? Nebo snad radikální chirurgii?“